

KÖY HİZMETLERİ ANKARA İL MÜDÜRLÜĞÜ İŞYERİ SAĞLIK BİRİMİ

Dr. Rana GÜVEN
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Sağlığı ve Güvenliği
Genel Md. Yrd.
Dr. Alper HATİPOĞLU
Köy Hiz. Ankara İl Müd. İşyeri ve Kurum Hekimi

Köy Hizmetleri Ankara İl Müdürlüğü İşyeri Sağlık Birimi

Köy Hizmetleri Ankara İl Müdürlüğü; 7 ayrı şube müdürlüğü ve bunlara bağlı çalışan merkez atölyeler (16 ayrı atölye), 14 yerleşik şantiye ve ihtiyaca göre sayısı değişebilen geçici şantiye birimleri ile hizmetlerini sürdürmektedir. Kurumda yer alan şube müdürlükleri: İdari-mali işler, etüd-proje, yol, inşaat-iskan, içme suları, sulama ve toprak işleri, makina ve ikmal şube müdürlükleridir.

Köy Hizmetleri Kurumunun Başlıca Görevleri

- Köyler ve köylere bağlı yerleşim birimlerinin yol, su, elektrik, kanalizasyon, köprü, menfez gibi alt yapı hizmetleri,
- Kalkınma plan ve programlarında yer alan ilke ve politikalara uygun bir şekilde, toprak ve su kaynaklarının verimli bir şekilde kullanılması, korunması ve geliştirilmesi,
- Çiftçilerin hizmetine götürülmek üzere tarım, toprak, orman ve su konusunda gerekli araştırma, etüd, hizmet ve yatırımlara ait program ve projeleri yapmak ve uygun görülenlerin uygulanmasını sağlamaktır.

İşyeri alanında idari hizmetlerin yürütüldüğü ana bina dışında, atölyeler, işletme, makina-ikmal, saha amirliği, ambar, lastikhane, depo, lokal, cami, kooperatif, duş ve tuvaletlere ait binalar ile işyeri sağlık birimi binası mevcuttur. Ayrıca iş makina parkı ve otopark mevcuttur.

Kurumda halen 1001 işçi ve 120 memur olmak üzere toplam 1121 kişi çalışmaktadır(2. 2. 2001 tar-

ihinden itibaren kurumdaki 518 mevsimlik işçi daimi kadroya alınmışlardır).

İşyeri Sağlık Birimi

Halen 1 doktor (işyeri ve kurum hekimi), 2 işyeri hemşiresi, kayıt memuru, ilaç mutemedi, ambulans şoförü ve hizmetli ile çalışmalarını sürdürmektedir.

- İşyeri Sağlık Birimi binasında; kayıt odası, bekleme salonu, acil müdahale ve pansuman odası, 2 adet poliklinik odası, arşiv, depo ve personel odaları bulunmaktadır.

- Tıbbi donanım; olanakları civalı manometre, otoskop, oftalmoskop, cerrahi set, etüv, oksijen tüpü ile sınırlıdır.

- İşyeri Sağlık Biriminde geliştirilmiş bir kayıt sistemi mevcuttur. Kurumdaki her çalışan "hasta kayıt programı" ile bilgisayarda kayıtlıdır. Her bireyin bir hasta tanıtım kartı (kişisel bilgiler, öz ve soy geçmiş, aşı durumu gibi bilgiler) vardır. Ayrıca kişi her başvurduğunda ayrı muayene kartı sayfaları ile takibi yapılmaktadır.

- İşçilerin işe giriş ve periyodik muayene kartları mevcut olup İşyeri Sağlık Biriminde arşivlenmiştir. Daha önce hiçbir sağlık kaydı bulunmayan mevsimlik işçiler için özel bir "işe giriş ve periyodik muayene kartı" geliştirilerek kullanıma sokulmuştur.

- İş kazaları İşyeri Sağlık Biriminde özel bir kayıt defteri ile kaydedilmekte ve ilgili şube müdürlükleri kurum için geliştirilmiş olan "Kaza bildirim formu" nun zamanında doldurulması ve bildirimini için sözlü olarak uyarılmaktadır.

- İşyeri hemşireliği hizmetleri de ayrı bir kayıt defterine kaydedilmekte ve yıl sonu çalışma raporlarında yerini almaktadır.

● Ağır ve Tehlikeli İşler Tüzüğüne uygun çalışanların yıllık Meslek Hastalıkları Hastanesi'nde yapılan tetkik ve sonuçları düzenli olarak arşivlenmekte ve izlenmektedir.

● İşyerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu her ay toplanmakta, çalışmalarını ve işyeri denetimlerini düzenli olarak sürdürmektedir.

İşyeri Sağlık Birimi Uygulamaları

● İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili ziyaret ve denetimler düzenli olarak hem merkez atölye ve birimlerinde, hem de Türkiye'de Köy Hizmetleri kurumlarında ilk uygulama örneği olarak şantiye birimleri ve bizzat yol yapım çalışmaları gibi işin yürütüm noktalarında sürdürülmektedir.

● İşyerinde iş güvenliği ile ilgili ölçümler yapılmakta ve gerekli koruyucu önlemlerin alınması sağlanmaya çalışılmaktadır.

● Ağır ve Tehlikeli İşler Tüzüğüne uygun çalışan işçilerin yıllık periyodik muayeneleri işçinin çalıştığı şantiye birimlerinde ve merkezde yapılmaktadır.

● Her yıl çalışılan işin niteliğine, iş riskine ve bir yıl önceki muayenede meslek hastalığı şüphesi olma durumlarına göre belirlenen işçilerin Meslek Hastalıkları Hastanesi'ndeki muayeneleri planlanmakta ve takibi yapılmaktadır. Meslek Hastalıkları Hastanesi'nden gelen raporlara göre gerekli hallerde geçici ya da sürekli iş değişiklikleri yapılmaktadır. İşyerindeki iş değişikliklerinde işyeri hekimi danışmanlık yapmaktadır.

● İşyerindeki yemekhane ve çay ocaklarının denetimi ve periyodik portör muayeneleri yapılmakta ve izlenmektedir.

● İşyerinde yılda bir defa içme suyunun bakteriyolojik ve kimyasal analizi yaptırılmaktadır.

● Günlük çalışma saatleri içinde poliklinik hizmetleri zorunlu olarak yarım günlük süreyi almaktadır. 2000 yılına ait poliklinik hizmetleri tablo-1'de sunulmuştur.

Tablo-1: 2000 Yılına ait sağlık kayıtları

Poliklinik toplam başvuru sayısı	10.940
Poliklinikte resmi işlem gören, işçi sayısı	2.177
Poliklinikte resmi işlem gören, memur sayısı	2.632
İşyeri hemşireliği hizmetleri alan kişi sayısı	6.131
İş kazası sayısı*	99
Meslek Hast. Hast. gönderilen işçi sayısı**	195

* Sadece 11 vaka (%11) tedavileri için SSK Acil Servise sevk edilmiş olup diğer vakaların tedavileri işyeri sağlık biriminde yapılmıştır.

** Şüpheli sonuç gelen: 21 (%10.7) Kesinleşmiş meslek hastalığı yok

● İş sağlığı ve güvenliği çalışmaları kapsamında işyerinde "ilkyardım organizasyonu" çalışmaları yürütülmektedir. Ankara Tabip Odası işbirliği ile düzenlenen iki ayrı kursla, öncelikle şantiye birimlerinden seçilen 24 işçi ilkyardım kursunu tamamlayarak sertifikalandırılmışlardır. Merkez atölyeler için de "İlkyardımcı İşçi " yetiştirilmesi planlanmaktadır. İlkyardımcı İşçiler ile yılda bir kez toplantı yapılarak uygulamalar ve kayıtlar incelenmektedir.

● İşyeri Sağlık Biriminin çalışmaları içerisinde her düzeyde; poliklinikte, işyeri ziyaretleri sırasında ya da grup toplantıları şeklinde eğitim programları yürütülmektedir. Bu eğitimler işyeri hekimi ve hemşireleri tarafından yürütülmektedir. Ayrıca İşyeri Sağlık Birimi bekleme salonunda günlük akış içinde değişik konularda, sürekli video kaset gösterimi ile eğitimler sürmektedir.

● İşyeri Sağlık Biriminde Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulundan Halk Sağlığı Hemşireliği Yüksek Lisans öğrencileri staj yapmaktadır.

● İşyeri çalışmaları ve şantiye gezileri yıllık çalışma raporu ile idareye sunulmaktadır.

● İşyeri Sağlık Birimi'nde yürütülen çalışmalar ulusal ve uluslararası kongre, sempozyum gibi iş sağlığı ile ilgili toplantılarda sunulmaktadır(1994-2000 tarihleri arasında toplam 5 ayrı toplantıda sunum yapılmıştır).

● İş sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili gelişmeleri takip ve danışman olarak Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı ABD İş Sağlığı Programı, İSGÜM (İş Sağlığı ve Güvenliği Merkezi), YODÇEM (Yakın ve Orta Doğu Çalışma ve Eğitim Merkezi) ile ilişkiler sürdürülmektedir.

İşyeri Sağlık Biriminin 1994-2001 Yılları Arasında Gerçekleştirdiği Çalışmalar

● "Köy Hizmetleri Ankara İl Müdürlüğü'nde çalışan iki grup işçinin sağlık durumlarının karşılaştırılması" araştırması (n:149)(Aralık 1994) yapılmıştır.

● Köy Hizmetleri Ankara İl Müdürlüğü çalışanlarının toplam 3 doz aşı ile tetanoz aşı programının tamamlanması(Atölye işçileri ile yemekhane çay ocağı personeli zorunlu olmak koşulu ile tüm çalışanlara yönelik-1995-1996) gerçekleştirilmiştir.

● K¼y Hizmetleri Ankara İl M¼d¼rl¼ę¼'nde T¼rkiye Yol-İş Sendikası işbirliği ile akciğer t¼berk¼lozu y¼n¼nden mikro film taraması (Nisan 1996) yapılmıştır.

● K¼y Hizmetleri Genel M¼d¼rl¼ę¼'ne bağlı 4 ayrı işyerinde ve K¼y Hizmetleri Ankara İl M¼d¼rl¼ę¼'nde toplam 340 kadın işçiye T¼rkiye Yol-İş Sendikası işbirliği ile " Aile planlaması, anne s¼t¼ ile besleme ve ishelli hastalıklar" konularında eğitim seminerleri (Haziran1996) verilmiştir.

● K¼y Hizmetleri Ankara İl M¼d¼rl¼ę¼ H¼TF Halk Sağlığı Anabilim Dalı işbirliği ile d¼zenlenen "Sigara Toplantısı" (şubat 1996) ve bunu izleyen bir yıl boyunca haftalık "Sigara bırakma toplantıları" geręekleřtirilmiřtir.

● H¼TF Halk Sağlığı Anabilim Dalının işbirliği ile K¼y Hizmetleri Ankara İl M¼d¼rl¼ę¼'nde ikinci " Sigarayı Bırakma Toplantısı" d¼zenlenmiřtir. (şubat 1997)

● Sigara bırakma çalışmaları kapsamında " Karbon monoksit ölçer" ile solunum havasında karbon monoksit ölç¼lerek tarama yapılmış ve sigara eğitimi verilmiştir (Mayıs 1999).

● "K¼y Hizmetleri Ankara İl M¼d¼rl¼ę¼'nde Çalışan İşçilerde Hepatit B Prevalansı" araştırması (n:604) (Kasım 1995-Haziran 1996) yapılmıştır.

● HBsAg pozitif işçilerin ailelerinin hepatit B enfeksiyonu y¼n¼nden taraması ve gerekli olanların tam doz aşılanmaları sağlanmıştır (n:140) (Kasım 1995-Haziran 1996).

● K¼y Hizmetleri Ankara İl M¼d¼rl¼ę¼'nde çalışan HBsAg pozitif ve negatif iki grup işçinin ailelerinde hepatit B prevalansı" araştırması (n:38 HBsAg pozitif ve negatif işçilerin aileleri, toplam 300 kişi) (Ocak- Mayıs 1997). Gerekli gör¼len kişilerin hepatit B enfeksiyonuna karşı tam doz aşılanmaları tamamlanmıştır.

● 1995-1996-1997 tarihlerinde işyeri hekimi tarafından Hepatit B Enfeksiyonu konusunda bireysel, aile ve grup eğitimleri, ilgili uzmanlarca konferans tipi eğitim verilmiştir. Ayrıca işyeri hekimi tarafından 1997 yılında K¼y Hizmetleri'ne ait Ankara'daki t¼m birimlerde Hepatit B seminerleri d¼zenlenmiřtir.

● Çalışma ortamı koşullarının değerlendirilmesi amacıyla 1997 yılında merkez at¼lye-lerde "g¼r¼lt¼ ölç¼m¼" yapılarak gerekli olan işyeri d¼zenlemelerinin yapılması ve işçilere kulaklık dağıtılması sağlanmıştır.

● Mantar hastalıkları taraması, eğitimi ve tedavileri geręekleřtirilmiřtir (n:123) (Haziran-Eyl¼l 1997).

● "Organ Bağışı "konusu işyeri hekimi tarafından işyerinde ve Ankara'daki diğer K¼y Hizmetleri birimlerinde ele alınarak eğitim verilmiştir. Eğitim sırasında işçilerin (n:63) organ bağışında bulunmaları sağlanmıştır.

● "K¼y Hizmetleri Ankara İl M¼d¼rl¼ę¼'nde Çalışanlarda Hipertansiyon ve Diyabet Tespit ve İzlem Çalışması" 'nı başlatmak amacıyla konferans tipi bir eğitim (şubat 1999) verilmiştir. Halen çalışma devam etmektedir(1999-2000).

● İşyeri hekimleri Türk Tabipler Birliğinin D¼zenledięi "İşyeri Hekimliği Sertifika Programı"na katılarak işyeri hekimliği sertifikası almışlardır. (Haziran 1998- Aralık 1999).

● İşyeri hekimleri H¼TF Halk Sağlığı Anabilim Dalının d¼zenledięi "İlkyardımcı Eğitimi" programına kartılarak sertifika almışlardır(Haziran 1997-Aralık 1999).

● K¼y Hizmetleri Ankara İl M¼d¼rl¼ę¼ ile Ankara Tabip Odası işbirliği ile 2 ayrı "İlkyardımcı İşçi Kursu " geręekleřtirilmiřtir. (n:24) (Temmuz 1999 - şubat 2000).

● İşyeri hemşiresi tarafından işyerindeki yemekhane ve çayocağı personeline "Temizlik ve Beslenme " konulu bir eğitim geręekleřtirilmiřtir (n:30) (Aralık 2000). K¼y Hizmetleri İl M¼d¼rl¼ę¼'ne bağlı şantiye birimlerinin aşçıları ile K¼y Hizmetlerine ait diğer birimlerdeki aşçı ve çaycılara aynı eğitimler verilecektir.

Köy Hizmetleri Ankara İl Müdürlüğü İşyeri Sağlık Birimi Tarafından Yayınlanmış Makaleler

● Güven, R., Özcebe, H. , Köy Hizmetleri Ankara İl Müdürlüğü'nde Çalışan İşçilerde Hepatit B Taraması, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası Programı, 4-10 Mayıs 1997, Ankara.

● Güven, R. , Özcebe, H. , Mert, A. , Köy Hizmetleri Ankara İl Müdürlüğü'nde Çalışan HBsAg'ni Pozitif ve Seronegatif Olan İki Grup İşçinin Ailelerinde Hepatit B Prevalansı, VI. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi (Uluslararası Katılımlı) 14-18 Nisan 1998, Adana, S:436.

● Güven, R. , Özcebe, H. , Köy Hizmetleri Ankara İl Müdürlüğü'nde Çalışan İşçilerde Hepatit B Enfeksiyonu Bilgi Düzeyi, 3. Ulusal İşçi Sağlığı Kongresi, Ekim 1998, Ankara, II. Cilt, S:462.

● Güven, R. , Özşimşir, G. , Köy Hizmetleri Ankara İl Müdürlüğü İşyeri Sağlık Birimi Çalışmaları, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Zonguldak Sağlık Yüksek Okulu, Maden İş Kolunda İşçi Sağlığı Sempozyumu, 8-10 Ekim 1998, Zonguldak, S:122-129.

● Güven, R. , Çalışanlar ve Hepatit B Enfeksiyonu, İş Sağlığı Ve Güvenliği Bülteni, Sayı:43, Kasım 1998.

● Güven, R. , Açlık Grevi ve Hekim Olmak, Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi, Cilt:9, Sayı:3, Mart 2000, S:86-87.

● Güven, R. , Hepatitis B Prevalence Among The Workers At The Province Directorate Of Rural Services, International Public Health Congress "Health 21 in Action", October 8-12, 2000, İstanbul-Turkey, P:118.

İşyeri Sağlık Birimi Tarafından Yapılması Planlanan Çalışmalar

● HBsAg'ni pozitif 38 işçinin 5 yıllık takipleri 2000 yılı sonunda tamamlanmış oldu. Bu işçilerin 5 yıl sonundaki hepatit B enfeksiyonu ile ilgili durumları değerlendirilecektir (Şubat-Mart 2001).

● 1999 yılında başlatılmış olan hipertansiyon ve diyabet tespit ve izlem programı tamamlanarak çalışma raporu haline getirilecek(Ocak-Temmuz 2001).

● 1995 yılında yapılan tetanoz aşı kampanyasına katılmayan çalışanlar için yeni bir tetanoz aşı kampanyası planlanmıştır. 2001 yılında yapılacak

tetanoz aşı kampanyasında amaç Köy Hizmetleri Ankara İl Müdür-lüğü'nde çalışan tüm şantiye elemanlarının te-tanoz profilaksisini sağlamaktır.

● 2000 yılında işyeri hemşireliğinin bir eğitim faaliyeti olarak başlattığı "beslenme ve temizlik" seminerlerinin şantiyeler ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne bağlı Ankara'daki diğer kuruluşlarda çalışan aşçı ve çaycılar için de tekrarlanması planlanmıştır.

● Daha önceki yıllarda YODÇEM'den temin edilmiş olan video eğitim kasetleri kullanılarak küçük eğitim gruplarına atölye şefliğinin desteği ile eğitim programları planlanmıştır.

● Atölye personeline yaygın olarak görülen hareket sistemi ile ilgili sağlık sorunları dikkate alınarak atölye şefliğinin ve işyeri sendika temsilciliğinin desteği ve işbirliği ile her iş günü başlangıcında 15 dakikalık " Isınma egzersizleri" programının başlatılması ve sürekliliğinin sağlanması planlanmıştır.

● Yıllık periyodik muayenelerin işyeri hekimlerine getirdiği işyükü ve zaman kaybı bilinmektedir. Bu işyükünü paylaşmak, işyeri hemşireliğinin etkinliğini artırmak ve çalışma saatlerinin verimliliğinin artırılmasını sağlamak amacı ile halen yurt dışında kullanılmakta olduğu bilinen " anket yöntemi " uygulamasının başlatılması planlanmıştır. Bu yöntemde işçi ilk olarak işyeri hemşiresi ile görüşecek ve gerekli ölçümler yapılacaktır. Hazırlanacak olan anket formu doldurulduktan sonra belirli semptomları olan işçiler işyeri hekimi ile görüşürülecek ve muayene edilerek ileri tetkik ve tedavileri planlanacaktır.

● Merkez atölyelerde çalışan işçiler arasından seçilecek 12 kişilik bir grup işçinin de ilkyardımcı işçi olarak yetiştirilmesi amacıyla işyerinde 3. İkyardım Kursu planlanmıştır. Bu kursun sonunda eski ilkyardımcı işçilerimizin (22 kişi) de katıldığı olağan yıllık ilkyardım toplantısının yapılması planlanmıştır.

● 1999 yılı içinde asbestozis tanısı alan işçimiz ve işyeri koşulları ile ilgili ayrıntılı bir çalışma yapılarak yayına hazırlanması planlanmıştır. ●

